

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

ДОКЛАД
за първо гласуване

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. No	953-03-53
Дата	10 / 04 2019 г.

18.03
②

Относно: законопроект за изменение на Изборния кодекс, № 954-01-48, внесен от Даниела Анастасова Дариткова-Проданова и група народни представители на 09.07.2019 г.

На свое заседание, проведено на 10 юли 2019 г., Комисията по правни въпроси обсъди законопроект за изменение на Изборния кодекс, № 954-01-48, внесен от Даниела Анастасова Дариткова-Проданова и група народни представители на 09.07.2019 г.

На заседанието присъстваха: от Централната изборителна комисия (ЦИК) – г-жа Стефка Стоева – председател, г-жа Мария Бойкинова – член, г-н Александър Андреев – член и г-н Димитър Димитров – член; от Министерство на правосъдието – г-н Данаил Кирилов – министър; от Министерство на външните работи – г-жа Елисавета Паунова – главен юрисконсулт в дирекция „Правна“; от „Информационно обслужване“ АД – проф. Михаил Константинов – председател на Съвета на директорите и г-н Ивайло Филипов – член на Съвета на директорите и изпълнителен директор; г-жа Мая Манолова – омбудсман на Република България; от политическа партия Движение „България на гражданите“ – г-н Димитър Делчев – председател; г-н Стоил Стоилов – консултант по организация и наблюдение на избори и от „Българските машини за гласуване“ – господин Александър Чобанов.

Законопроектът беше представен от г-жа Александрова, която посочи, че с него се предлага машинното гласуване да не се прилага при избори с многомандатни изборни райони, като избори за общински съветници и кметове. Тя добави, че изборите за общински съветници и кметове са значително по-усложнени от другите видове избори, тъй като при тях се произвеждат до 4 вида избори, като бюлетините за всеки вид избори са различни, което налага и използването на по-сложен софтуер и различна база данни.

Г-жа Александрова отбеляза, че съгласно данните от анализа на Централната изборителна комисия за изборите за членове на Европейския парламент от Република България, произведени на 26 май 2019 г., машинното гласуване е неоправдано скъпо, като цената за един глас с него

е 59 лева, а с хартиена бюлетина е 0.77 лева за глас. Отбеляза се, че цената ще бъде значително по-висока при избори за общински съветници и кметове, за които се предвижда да се гласува машинно в 6000 секции, тъй като се изисква специфична настройка на отделните машини за всеки вид избор, като в отделни изборни райони трябва да се настроят за три, а на някои места и за 4 вида избори. Подчерта се, че за тези избори предстои отпечатване на 265 вида бюлетини за общински съветници; 265 вида бюлетини за кметове на общини; 35 вида бюлетини за кметове на райони и 3187 вида бюлетини за кметове на кметства.

Предложените изменения целят преди пълното въвеждане на машинно гласуване да се проведе широко обсъждане и да може да се гарантира в максимална степен сигурността му, точното отчитане на подадените гласове и в най-висока степен да се защитят правата на избирателите, като се изработят съответните механизми, които да отразят многобройните препоръки на Венецианската комисия, Службата на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа за демократични институции и човешки права, Централната избирателна комисия и специалистите в областта.

Г-жа Александрова акцентира, че в повечето държави-членки на Европейския съюз не се произвежда машинно гласуване, в други страни е провеждан експеримент, но са отчетени проблеми и то е обявено за неуспешно или резултатите от изборите, където е проведено, са обявени за недействителни и то е преустановено, а в трети държави се произвежда само в отделни избирателни секции, които са мобилни и в които гласуват избиратели, намиращи се в болници, възрастни хора и лица в неравностойно положение.

В обсъждането взеха участие представителите на ЦИК, „Информационно обслужване“ АД, които посочиха, че са длъжни като експерти да посочат констатираните затруднения при гласуването с машини на изборите за членове на Европейския парламент от Република България през 2019 г. Те отбелязаха, че в нито една държава в света не се гласува паралелно с машини и с хартия, като в Европа само 1% гласуват с машини.

Г-жа Мая Манолова и г-н Димитър Делчев заявиха, че следва да се запази машинното гласуване и на предстоящите избори за общински съветници и кметове през 2019 г.

Г-н Данаил Кирилов изрази становище в лично качество, като отбеляза, че не следва да се отправя критика върху дейността на ЦИК на последните избори и посочи, че следва дебата да се фокусира върху дистанционното електронно гласуване.

В дискусиата взеха участие народните представители Анна Александрова, Йордан Цонев, Александър Иванов, Хамид Хамид, Крум Зарков, Филип Попов, Христиан Митев, Емил Димитров, Пенчо Милков и Смиляна Кръстева.

Народните представители Йордан Цонев и Хамид Хамид подчертаха, че няма да подкрепят предложението за законопроект, като отбелязаха, че ще направят предложението между първо и второ гласуване. Те изразиха позиция, че следва да се премахне човешкият фактор при броенето на бюлетините от членовете на секционните изборителни комисии и да се премине изцяло към машинно преброяване.

Народните представители от парламентарната група на „БСП за България“ изразиха категоричното си несъгласие със законопроекта и посочиха, че няма да го подкрепят като се противопоставят на ограничаването на възможността за машинно гласуване.

Г-н Митев и г-н Димитров отбелязаха, че ще подкрепят законопроекта. Те заявиха, че не следва да се правят експерименти с гражданите и демокрацията, тъй като машините за гласуване трябва да бъдат сертифицирани и одитирани. Изразиха резерви относно възможността за манипулиране на софтуера и хардуера на машините за гласуване и посочиха, че от всички избиратели 73 % са гласували с хартиена бюлетина.

Г-н Александър Иванов отбеляза, че със законопроекта не се предлага отпадане на машинното гласуване по принцип, а единствено да не се произвежда на избори за общински съветници и кметове, като допълни, че гражданите не следва да стават заложници на болезнената амбиция на определени лица. Той добави, че обществото заслужава дебат относно различните видове гласуване и управляващото мнозинство ще го осигури след предстоящите избори.

В резултат на проведеното обсъждане, Комисията по правни въпроси с 12 гласа „за“, 9 гласа „против“ и 0 гласа „въздържал се“ предлага на Народното събрание да приеме на първо гласуване законопроект за изменение на Изборния кодекс, № 954-01-48, внесен от Даниела Анастасова Дариткова-Проданова и група народни представители на 09.07.2019 г.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ:**

АННА АЛЕКСАНДРОВА